

HET INKOMENSBEGRIP IN DE AOV (DEEL 2)

In de vorige *Beursbengel* werd aandacht besteed aan het inkomensbegrip in de AOV. Op basis van analyse van het door verzekeraars in arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (AOV's) gehanteerde begrip waren de volgende drie hoofdcategorieën te onderscheiden: AOV's zonder inkomensdefinitie, AOV's met een basale inkomensdefinitie, en AOV's met een uitgebreide inkomensdefinitie. In dit vervolgartikel houden Berrie van der Heide en Janthony Wielink de door verzekeraars gehanteerde inkomensdefinities tegen het licht aan de hand van een aantal praktijksituaties.

De door verzekeraars gehanteerde inkomensdefinities leiden in de praktijk soms tot merkwaardige situaties, waarbij het maar de vraag is of het klantbelang wel wordt gediend.

AOV'S ZONDER INKOMENSDEFINITIE

De AOV's zonder inkomensdefinitie behoren tot de categorie sommenverzekeringen. Dat lijkt gezien het sommenkarakter van de AOV logisch. Het inkomen speelt alleen bij totstandkoming van de polis een rol en daarna is niet het inkomen van de verzekerde maar het verzekerd bedrag bepalend voor de hoogte van de uitkering. Dit werkt

als volgt: er wordt een mate van arbeidsongeschiktheid vastgesteld met een bijbehorend uitkerings-

TWEE KANTTEKENINGEN UIT DE PRAKTIJK BIJ DE SOMMEN-AOV WAARIN GEEN INKOMENSDEFINITIE STAAT

- 1) Bij een verhoging buiten de optieregeling om is het voor de verzekerde niet duidelijk welk inkomensbegrip gehanteerd wordt als het gaat om de vraag of de aangevraagde verhoging voor de verzekeraar acceptabel is: het inkomensbegrip staat tenslotte niet in de polisvoorwaarden maar is een onderdeel van de acceptatierichtlijnen bij verzekeraar. Stel dat de verzekeraar een buiten de optieregeling om aangevraagde verhoging niet accepteert, dan rest de verzekerde bij goede gezondheid niets anders dan dekking elders aan te vragen.
- 2) Een veelgehoorde opmerking is dat bij een zuivere sommenverzekering de uitkering

niet kan worden beëindigd door de verzekeraar, waardoor er uitkeringszekerheid is. Dit is nadrukkelijk niet het geval. De verzekeraar kan inderdaad niet (na arbeidsongeschiktheid) op verdiend inkomen corrigeren, maar wel letten op de mate van arbeidsongeschiktheid. Stel dat er geconstateerd wordt dat er door de arbeidsongeschikte verzekerde relatief hoge neveninkomsten zijn, dan is het uiteraard zaak om dit tegen het licht te houden van de definitie van arbeidsongeschiktheid, bijvoorbeeld 'arbeidsongeschikt voor de werkzaamheden die horen bij het op de polis vermelde beroep'.

percentage. Dit percentage wordt vermenigvuldigd met het verzekerd bedrag en dat leidt tot de hoogte van de uitkering.

Een variatie op deze verzekering is dat er gedurende een periode van drie jaar een verzekerd bedrag wordt vastgesteld. Bij aanvang van de verzekering wordt op basis van inkomensgegevens bepaald wat verzekerd mag worden, en zo driejaarlijks. Als er tussentijds sprake is van arbeidsongeschiktheid zal niet naar ander inkomen gekeken worden.

AOV'S MET EEN BASALE INKOMENSDEFINITIE

Bij een groot aantal AOV's wordt het inkomensbegrip in zeer beperkte mate uitgewerkt. In deze artikelenreeks noemen we dat 'polissen met een basale inkomensdefinitie'. Die definitie luidt veelal: *Inkomen is inkomen uit arbeid dan wel (winst)aandeel uit onderneming (volgens de wet IB)*.

De tussen haakjes vermelde woorden, worden niet door iedere verzekeraar gebruikt.

Met een basale inkomensdefinitie zijn naar de toekomst toe interpretatieverschillen tussen verzekerde en verzekeraar mogelijk. Wat bijvoorbeeld als een ondernemer langzaam 'ingroeit' in een vennootschap onder firma?

Een ander voorbeeld is de situatie waarin een dga met meerdere aandeelhouders een bv runt. Deze bv is de formele werkgever. Die verschaft de zieke werknemer (de dga) loon bij ziekte voor de duur van twee jaar. Dit is geen inkomen uit arbeid, maar inkomen in verband met arbeid. Moet de AOV in de eerste twee jaar rekening houden met deze 'ziekengelduitkering'?

AOV'S MET EEN UITGEBREIDE INKOMENSDEFINITIE

De AOV's met uitgebreide inkomensdefinitie hanteren veelal een definitie die als volgt luidt:

Het winstbegrip is voor discussie en manipulatie vatbaar

GELEIDELIJKE OVERGANG NAAR VENNOOTSCHAP ONDER FIRMA (VOF)

Jan werkt in de groothandel van zijn vader. Hij krijgt net als de andere medewerkers een loon uit de eenmanszaak van pa. Op enig moment besluiten zij om er een vennootschap onder firma van te maken. Pa gaat langzaam minder werken. In jaar 1 is Jan gerechtigd tot 30 procent van de winst en de komende zeven jaar zal dat jaarlijks met 10 procent toenemen, terwijl pa zijn werkzaamheden geleidelijk afbouwt. Als Jan in jaar 1 een AOV aanvraagt, is zijn (winst)aandeel uit onderneming (volgens de wet IB) 30 procent van 150.000 euro, dus 45.000 euro. Geen misverstand mogelijk. Met of zonder haakjes, de definitie levert geen probleem op. De verzekeraar zal maximaal 80 procent van 45.000 euro, dus 36.000 euro willen verzekeren. Maar wat nou als we drie jaar verder zijn en het optieformulier van de verzekeraar ingevuld moet worden? Of als er een claim is op de polis? Als er een vennootschapscontract is, waarin het toenemende winstaandeel is vastgelegd, dan lijkt er geen vuiltje aan de lucht. Zeker ook niet als de ingroei van het winstaandeel van Jan beperkt is tot jaarlijks 10 procent toename.

De vraag doet zich dan voor hoe het (winst)aandeel uit onderneming beschouwd moet worden? Gaat het om de winst volgens de winst-en-verliesrekening? Met alle mogelijkheden voor de ondernemer om het winstbegrip te sturen? Bij de verzekeraar die zelfs van de wet IB geen melding maakt in de definitie zou dat mogelijk kunnen zijn. Als de vof steeds beter gaat draaien, zal de verzekerde geneigd zijn om zich op de winst volgens de winst-en-verliesrekening te baseren. Of gaat het om het gegarandeerde (lees: overeengekomen) winstaandeel volgens een eventuele vennootschapsakte?

VOOR DE ONDERNEMER:

Belastbare winst uit onderneming en het belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden volgens wet IB 2001: het gaat om de belastbare winst voor ondernemersaftrek en mkb-winstvrijstelling vermeerderd met fiscaal toegestane afschrijvingen op bedrijfsmiddelen.

De mkb-winstvrijstelling is een politiek element en is de afgelopen jaren regelmatig aangepast (verhoogd). Het verzekerd bedrag zou op grond hiervan dus jaarlijks moeten worden aangepast aan de hoogte van fiscale maatregelen.

En belangrijk: de mkb-winstvrijstelling mag alleen maar worden toegepast als de ondernemer ook werkelijk onderneemt. Als er sprake is van arbeidsongeschiktheid voldoet de ondernemer wellicht niet meer aan het urencriterium (1.225 uren) en vervalt daarmee dit fiscale

voordeel. Maar in het verzekerd bedrag is er wel rekening mee gehouden; een forse terugval in inkomen na arbeidsongeschiktheid!

VOOR DE DGA:

Voor de dga geldt belastbaar loon volgens wet IB 2001 vermeerderd met het aan de dga toe te rekenen deel van de belastbare winst (of verlies), vermeerderd met fiscaal toegestane afschrijvingen op bedrijfsmiddelen.

Deze uitgebreidere definities bieden aan zowel verzekeraar als verzekerde meer duidelijkheid. Of dat ook voldoende duidelijkheid biedt, is maar de vraag. Want wat als een dga fors winst maakt, maar dit niet toerekent aan zichzelf, maar in de bv laat zitten? Hoe moeten we de definitie dan interpreteren?

Laten we eens kijken naar variaties op de uitgebreide definities, zie hierna. »

KABINET GEEFT ONDERNEMERS MEER RUIMTE TE INVESTEREN

Nieuwsbericht | 28-06-2013

Ondernemers kunnen van 1 juli 2013 tot het einde van dit jaar direct tot de helft van nieuwe bedrijfsinvesteringen afschrijven en van de belasting aftrekken. Hierdoor kunnen ondernemers hun belastingafdracht de komende jaren verminderen. Dit levert extra ruimte om te investeren ter grootte van 400 miljoen euro. De ministerraad heeft daarmee ingestemd op voorstel van staatssecretaris Weekers van Financiën en minister Kamp van Economische Zaken.

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek daalden de bedrijfsinvesteringen in het eerste kwartaal van 2013 met bijna 8%, het Centraal Planbureau verwacht voor heel 2013 een krimp van 10%. 'Een dergelijk krimp is zorgwekkend', aldus minister Kamp. 'Deze maatregel zorgt er voor dat ondernemers meer ruimte krijgen om te investeren in de economie. Dat zorgt voor inkomens en banen die we in deze moeilijke economische tijd goed kunnen gebruiken'.

Staatssecretaris Weekers: 'Dankzij deze regeling voor willekeurige afschrijvingen kunnen bedrijven hun be-

lastingafdracht in 2013 met een aantal jaren uitstellen. Daarmee krijgen ze extra liquiditeiten en een zetje om juist nu te investeren. Daar profiteren niet alleen deze ondernemers van, maar ook de Nederlandse economie als geheel.'

De regeling voor tijdelijke willekeurige afschrijving gaat per 1 juli 2013 in en loopt tot eind dit jaar. Zowel bedrijven die vennootschapsbelasting als bedrijven die inkomstenbelasting betalen, kunnen er gebruik van maken. Bedrijfsinvesteringen die in de tweede helft van dit jaar worden gedaan kunnen eenmalig tot maximaal de helft willekeurig worden afgeschreven. Normaal is dat een lager percentage.

Willekeurig afschrijven betekent dat een ondernemer het eerste jaar zelf bepaalt hoeveel van de investering wordt afgetrokken van de belasting. Voorwaarde is dat de investering, bijvoorbeeld een machine, voor 1 januari 2016 in gebruik wordt genomen. Zo niet, dan wordt de willekeurige afschrijving teruggenomen. Uiteindelijk betaalt men evenveel belasting als zonder willekeurige afschrijvingen, maar de regeling levert het bedrijfsleiders voordeel van 400 miljoen euro op.

VARIATIES OP DE UITGEBREIDE DEFINITIE

Zo zijn er verzekeraars die bij de ondernemer de toegestane afschrijvingen die mogen worden meegeteld beperken door bijvoorbeeld aanvullend te bepalen dat:

De volgende fiscaal toegestane afschrijvingen mogen worden meegenomen in de berekening van het jaarinkomen:

- goodwill: met een maximum van 3 procent per jaar;
- bedrijfsmiddelen: met een maximum van 20 procent per jaar van de aanschafkosten.

Door bijvoorbeeld een recente kabinetsmaatregel (zie het nieuwsbericht op pagina 15) zouden verzekeraars die de hiervoor genoemde beperking van de meetelling van de afschrijvingen niet hebben opgenomen in de definitie van het inkomensbegrip, zich ongewenst in de vingers kunnen snijden:

Als Jan uit ons eerdere voorbeeld in 2013 een investering doet van 100.000 euro, dan mag bij de verzekeraar die de fiscale toegestane investeringen niet heeft gemaximeerd 50.000 euro bijgeteld worden bij de winst uit onderneming. Bij de verzekeraar die een beperking heeft opgenomen van 20 procent van de investering is de bijtelling beperkt tot 20.000 euro. Het verschil in bijtelling op het inkomen is maar liefst 30.000 euro!

Er zijn ook voorwaarden waarin bijvoorbeeld het inkomen van de ondernemer wordt gedefinieerd als: *Het jaarinkomen van een zelfstandig ondernemer is de bruto toebedeelde winst volgens de winst-en-verliesrekening.*

Het winstbegrip is voor discussie en manipulatie vatbaar. Welke winst wordt bedoeld? De fiscale winst? De commerciële winst? Wat zijn de grondslagen voor de winstbepaling? Met deze definitie is discussie met de verzekeraar op voorhand geen onzeker voorval meer!

Ook bij de definitie van het uitgebreide inkomensbegrip van de dga komen er variaties voor. Zo zijn er verzekeraars die het aan de dga toe te rekenen winstaandeel beperken door niet te spreken over het 'toe te rekenen deel van de belastbare

winst', maar door te spreken over het 'gegarandeerde winstaandeel of tantième' of, nog strakker, het 'uitbetaalde tantième'.

Garanties ten aanzien van winstaandelen lijken niet logisch in de ondernemerswereld: een ondernemer werkt, anders dan een werknemer, zonder garantie van het inkomen, omdat hij voor eigen rekening en risico werkt. Daarnaast, dat betoogden wij ook al in het eerste artikel over het inkomensbegrip, is het momenteel vaak slimmer om overtoollige liquiditeiten te gebruiken om financieringsverplichtingen met hoge rentes uit het verleden af te bouwen en de liquiditeiten dus niet aan te wenden voor winstuitkeringen. De ondernemer die kiest voor winsthouding snijdt zich mogelijk echter in de vingers als de AOV bepaalt dat alleen uitgekeerd dividend of tantième bij het inkomen opgeteld mag worden. In het geval jaarlijks het inkomen opgegeven moet worden, kan het ongewenste gevolg zijn dat het verzekerd bedrag automatisch wordt verlaagd door de verzekeraar.

Wij willen naar aanleiding van dit artikel niet pleiten voor een beperking van het onderscheid tussen de AOV-producten van verzekeraars of pleiten voor meer uniformiteit. Voor ieder product en iedere markt is een goede definitie van het inkomen bepalend en commercieel interessant. Wat we wél willen aangeven is dat het een complexe materie is, soms fiscaal gedreven en soms jaarlijks veranderend, met het gevaar dat er te lichtzinnig over geadviseerd wordt. De impact van de inhoud van de definities komt namelijk pas aan het licht op het moment dat er sprake is van inkomstenderving door arbeidsongeschiktheid. En als je dan een discussie moeten voeren met de verzekeraar, dan is dat zeker geen goed moment. ●

..... Uitgebreide definities geven meer duidelijkheid, maar ook voldoende duidelijkheid?

Berrie van der Heide en Janthony Wielink
Berrie van der Heide is registermakelaar in assurantiën en daarnaast actief als opleider en auteur voor diverse opleidingsinstituten in de verzekeringsbranche. Janthony Wielink is directeur van Enkwest Opleiding en Advies BV te Apeldoorn. Beide auteurs zijn lid van de redactieraad van de *Beursbengel*.

GECITEERD

Vorige maand viel er ruim een kilo winstbijschrijvingen van één verzekeraar op de mat. Die wil je niet op papier maar in je administratie.

Berend Tooms, tussenpersoon, in *VVP*

*Nu lossen mensen vaak een hypotheek af en sparen ze daarnaast voor pensioen, maar waarom zou je die twee niet combineren? Als verzekeraars weten wij toevallig wel iets van vermogensopbouw. Marco Keim, voorzitter Verbond van Verzekeraars, in *Verzekerd!**

We moeten gewoon weer de zaken oppakken waar verzekeraars voor zijn opgericht.

Karin Bergstein, lid RvB ASR, in *InFinance*

We moeten af van blackberry-underwriting. (...) We moeten als verzekeraars weer terug naar technische kennis en underwriting.

Rob Timmer, RSA Nederland, in *VNAB Visie*

Neem de Wft-eisen. We zijn wettelijk verplicht cursussen te volgen voor zaken waar we in onze transportpraktijk van alledag niet of nauwelijks mee te maken krijgen. Zonde van de tijd en het geld.

Rogier van der Sluijs, Marsh, in *VNAB Visie*.

.....
(Het opnemen van een uitspraak betekent niet altijd dat de redactie die mening deelt; soms juist het tegendeel.)

REAGEREN?
Mail naar beursbengel@nibesvv.nl.